

De hypopyo: dem Eyter-Aug gravi ac intricato affectu oculi ... / [Philipp Friedrich Gmelin].

Contributors

Gmelin, Philipp Friedrich, 1721-1768.
Mauchart, Burchard David, 1696-1751.
Universität Tübingen.

Publication/Creation

Tubingae : Typis Roebelianis, [1742]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/dhxq97eu>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

DE

HYPOPYO:

Dem

Syter-Aug

GRAVI AC INTRICATO AFFECTU OCULI

PERMITTENTE GRATIOSA FACULTATE MEDICA

PRÆSIDE

BURCARDO DAVIDE MAUCHART,

MED. ET CHIR. D. MED. ANAT. ET CHIR.
PROF. ORD. CONSIL. ET ARCHIATRO WIRTEMB.

FACULT. MEDICÆ h. t. DECANO

DISPUTABIT

PRO LICENTIA

SUMMOS IN MEDICINA HONORES DO- CTORALES LEGITIME CAPESSENDI

RESPONDENS

PHILIPPUS FRIDERICUS GMELIN.

TUBINGENS.

die Mart. MDCCXLII.

TUBINGÆ, TYPIS ROEBELIANIS.

HYPOTHO

III

RAVI AC INTRICATO
AFFECTU OCULI

PRATI TATE BRITANNIAE ACADEMIAE MEDICAE

PRÆSIDIS

URCARDO DAVIDE

MAUCHEART

MD. ET CHR. D. MED. ANAT. ET CHIR.

MD. ORD. CORR. IN ARCHIAO WILTSH.

FACULT. MEDICÆ & CHIRURG.

PRO LICENTIA

MDOS IN MEDICINA HONORES DO.

GIORGII BASTINI CARSEMDI

RESPONDENS

WILLIPUS FRIDERICUS GMELIN

TUBINGENSIS

IN ANNO MDCCCLXXII

LIBRARIUS THOMAS KOBELIUS

RARÆ VIRO RUM TRIGÆ,
VIRO NOBILISSIMO, ac EXPERIENTISSIMO
DOMINO

GEORGIO ELIÆ HAAS,
CIVI ACADEMICO, PHARMACOPOLÆ PERITISSIMO,
AVUNCULO ET SUSCEPTORI SUO ÆSTUMATISSIMO:

VIRO NOBILISSIMO, ac CLARISSIMO,
DOMINO

JOANNI GAUM,
CIVI ACADEMICO, PHARMACOPOLÆ MERITISSIMO, VI-
TRICO SUO, VEL PATRI POTIUS, SI FIDEM SPECTES, OPTIMO,
ET AD CINERES USQUE OMNI OBSEQUIO COLENDO:

VIRO NOBILISSIMO, EXCELLENTISSIMO,
EXPERIENTISSIMO,
DOMINO

JO. GEORGIO GMELIN,
MED. D. ET CHYMIÆ PROF. P. O.

FRATRI SUO GERMANO SUAVISSIMO, IN SIBERIA NUNC
DEGENTI, ET PETROPOLI MOX SALUTANDO,
IN TESTIMONIUM ANIMI

VENERABUNDI, OBSEQUIOSI, SINCERI,
PAGINAS HAS OFFERT AC CONSECRAT,

COGNATUS, FILIUS, FRATER,
PHILIPPUS FRIDERICUS GMELIN

DOMINO

DOMINO

JOANNI GAUM

DOMINO

O. GEORGIO GMELLIN

MED. D. ET CHYMIÆ PROF. P. O.

IN TESTAMENTO

PAGINAS HAS OFFERT AC CONSERVAT

COGNATE, FUR TRAHIT

Q. D. B. V.

Hypopyum, ὑπόπυον est affectus oculi præternaturalis, quum pus in prima oculi regione, sive camera, inter corneam ac iridem colligitur, variaque visus & alia infert symptomata atque mala. Audit nonnullis etiam *Oculus purulentus*; aliis *Pus sub cornea*, & Germanis ein *Lyter = Aug.*

Hypopyum derivatur ab ὑπό, sub, & πύον, τὸ, pus; ut sic vi nominis denotet pus sub aliqua parte reconditum. Si nimis generali huic etymologiæ, quæ in omnes cadere videtur abscessus, specialior hinc addi determinatio velit: quod nempe præpositio græca ὑπό in compositione denotet interdum fieri aliquid sensim sensimque, simulque cum aliqua fraude, & vero ipsa puris in hoc oculi affectu collectio ac incrementum fiat ordinario sensim sensimque, ac subdole quasi, per me licebit.

Neque tamen vera & sufficiens strictæ acceptionis idea vel è bina hac radice, vel etiam addita hac tertia: si nimirum ab ὑπό, ὠψ, & πύον derivetur, hauriri potest; siquidem & aliæ habentur puris collectiones sub & in ipso oculo, quæ tamen loco, modo, genesi, symptomatibus & therapia sunt diversissimæ.

Hippocrates a) hypopyum prædicat de influxu puris in pectus. Ubi vero de oculis empyicis & hypopyicis, absque tamen definitione, loquatur, quod prætenedit Woolhusius, nondum reperire potui? Hypopyi quidem homonymiam atque alienam à nostra significationem passim habet Hippocrates, b) ubi cavas sub oculis partes ὑπόπυα vocat.

Galenus vero & post eum græci authores alii, e. g. *Aëtius*, *Ægineta* &c. distinctius proponunt hunc affectum. Siquidem *Galenus* non

a) Hippocr. de genitur. in Oper. omn. edit. Foës. in fol. p. 230. l. 24. de iis, quibus pus influit in pectus, dicit: ὑπόπυοι γίνονται; purulenti fiunt, quales in Coac. Prænot. S. II §. 140. p. 38 quoque vocantur ἔμπυοι.

b) Hippocr. de intern. affection. S. V. p. 537. lin. 33. sed rectius ab Homero in Iliad. ὑπόπυα, per ω & ι scribuntur. Hinc vitium orthographiæ non tam ab Hipp. quam à descriptore commissum suspicor.

tantum in Isagoge c) quæ scil. vulgo tribuitur Ei, ὑπόπυον recenset inter illos affectus, qui iridem oculi infestant, sed & paulo post ita describit: d) Hypopyum universam iridem pure occupat, vel ejus dimidium: Et in Libr. de meth. med. refert idem Galenus e) inter affectus toto genere, sive tota substantia alienos à natura, ac à pure formari, nec non singulari encheiresi cujusdam ocularii, nomine *Justi*, tradit curari. Ex qua operatione ipsa patet, pus illud intra bulbum oculi anteriorem collectum ac mobile præsupponi, ut adhibito singulari motu succussorio è sede sua dimoveri ac è prima oculi regione per pupillam transire in secundam regionem & ibidem infra limbum pupillæ subsidere queat.

Paul. Ægineta f) hypopyum vocat oculum suppuratum & Galeni verba (not. e) modo allegata exscribit; alibi vero g) hypopium ὑπωπίον, scriptum per i in fine, h. e. sugillationem sive ecchymoma, sub palpebra inferiore obvium, confundit cum hypopyo, (quod est pus retro corneam) per y exarando in fine, imò h) hypopyum appellat & eam puris collectionem, quæ in ipsa tunica cornea coit, ungui humano forma non dissimilis, quæ etiam causa sit, cur hoc malum vocetur etiam unguis oculi.

Scilicet Galenus i) ὑπόπιον, per ω in medio, & i in fine scriptum, sicque & ipsis literis in græco diversissimum ἀπὸ τῆς ὑπόπυος sollicitè distinxit, simulque, unde dicatur, diserte tradidit: Quod scil. sub oculis fiat (ab ὑπὸ & ὤψ) quasi quis dicat *Hypophthalmium*, & esse ex genere effusionum, ecchymomata dictarum. Communiter nos hodie vocamus sugillationes, unterloffen Geblüt, blaue Mähler. Si ejusmodi sugillatione se extendat ad ipsum bulbum & adnatam, veteribus audit *Hyposphagma*. In genere etiam ejusmodi sugillationes, promiscue obvias in corpore ab Aristophane in Vesp. itemque callos manuum in iis, qui assidui sunt in labore abs Suida vocari hypopia notat Scapula in Lexic. græco-lat.

Quam varia autem sit morbi ocularii, qui per metaphoram vocatur ὄνυξ, unguis, acceptio & dolenda mox cum hypopyo, mox cum pterygio

c) Galen. Isagog. C. XV. de oculor. affect. p. 58. edit. lat.

d) Id. ibid. p. 59. in initio.

e) Id. meth. med. L. XIV. C. 18. ad finem.

f) P. Ægineta med. totius Enchirid. L. VI. C. 20.

g) - - - - L. III. C. 25.

h) - - - - L. III. C. 22. Tit. de oculi sugillationibus supurationibusve.

i) Galen. de compos. med. sec. loc. L. V. C. 1. passimque alibi.

pterygio confusio, tam è priscis, quam recentioribus dispalescit authoribus. Nimirum ὄνυξ, unguis Authori Finit. med. (quem nonnulli Galenum esse contendunt) ita, k) sed obscure satis describitur: Suppuratio sive unguis (πύωσις ἢ ὄνυξ) est collectio puris in nigro l) cum inflammatione secundum iridem ungui consimilis. *Æginetæ* m) ὄνυξ vocatur, cum membrana cornea purulenta efficitur, nunc altius, nunc in superficie, ita ut pus habeat unguis figuram; quæ causa est, ut hoc malum unguis nominetur. *Aureliano* n) dicitur ὄνυξ, unguis: in oculi circulo nata macula albida, quæ in unguis similitudinem, nascentis l. crescentis lunæ cornibus respondens paulatim sumit augmentum.

Aëtius o) paulo accuratius unguem definire censetur abs Gorræo in definit. medicis, quando Ille sic habet: ὄνυχια sive ὄνυχας dici, cum ab ulcere profundiore pus defluere & inter tunicas illapsum ac in circulo iridis figuratum, unguis resecti imaginem refert; Hypopyum vero idem Author dicit multo abundare pure & dimidium nigri occupare aut per totam tunicam corneam pellucere. Ideoque πύωσεως duas constituit quasi species, ὄνυχα & ὑπόπυον, sic tamen, ut differentiam in sola unguis similitudine ponat, quæ ἐν τῷ ὄνυχι perspicua, ἐν τῷ ὑπόπυῳ nulla sit.

An vero puris vel quantitas, vel figura merito duas affectus species constituere ac diversas denominationes efficere debeat, è principiis tam logicis quam medicis merito dubitatur? Unde ego quidem potius assurgerem doctissimo illi ophthalmiatro, *Guillemaeo* p) qui Pyosin pro genere constituit, unguem vero & hypopyum pro speciebus,

k) Finit. med. p. 48. b. edit. latin.

l) κατὰ μέλαν vertit Barthol. Sylvanius Salonens. it. Foësius, in nigro, & τὸ πρὸς τῇ ἱρίδι, secundum iridem. Quamvis autem fortasse rectius illud reddatur: circa nigrum: hoc circa l. prope iridem, tamen neque hæc emendatio nodum solvit.

m) *Æginet.* Enchirid. L. III. C. 22. Quæ ibid. allegatur ὑπόπυος ὁ κεραλοειδής, cornea purulenta recte vertitur à Stephano in vocab. med. Exposit. à Foëσιο pariter in *Oecom. Hipp.* tit. ὄνυξ. male vero ab Alban. Torino in version. lat. qui sic reddit: Hypopyon in cornea oculi membrana quandoque nascitur. Atqui vero ὑπόπυος heic adjectivum est, purulentiam in genere denotans, non substantivum, non τὸ ὑπόπυον, de quo nobis sermo est.

n) *Cœl. Aurelianus Acutor.* L. II. C. 32.

o) *Aëtius Tetrabibl.* L. VII.

p) *Joh. Guillemeau* in *Tract. de morb. oculor. Cap. de hypopyo*, quod quidem ultima syllaba male scribit per simplex i.

fic ut *unguis* vocari debeat, quum materia purulenta colligitur inter membranas corneæ circa iridem, ubi tum vel unguis resectos, uti Guillemæus aliique explicant, vel lunulam illam albidam ad radicem unguis digitorum hominis refert. Hanc unguis denominationem tuetur imprimis etiam Woolhusius & nonnulli alii.

Neque tamen contentionis ferram recipiabo cum illis, qui l. authorem finit. med. l. Aëtium, l. recentiores, qui hos secuti sunt, prætulertnt atque unguem appellandum mordicus contenderint, quando exigua puris quantitas sub cornea in prima oculi regione, in circulo iridis figurata instar unguis resecti delitescit.

Quam sinistre vero latini interpretes Galeni affectum oculi, qui ab Ipso vocatur *ὄνυξ*, verterint pro lubitu per pterygium q) & quam male unguis cum pterygio confundatur, solo hoc, ut reliquos taceam, Galeni loco r) dispalescit quam clarissime: *Pterygia*, inquit enim, germina sunt adnatæ oculis extrinsecus membranæ, quæ ab ipso perioestio delata ad coronam pervenit.

Nec me *Celsi* s) autoritas moratur, qui Græcorum *πτερυγιον*, membranulam nervosam, orientem ab angulo, quæ nonnunquam ad pupillam quoque pervenit eique officit, unguem vocitavit oculorum, cum multo rectius nomini non saltem, sed ipsi quoque rei convenientius *Alulam*, alam in diminutivo, latine reddidisset Græcorum *πτέρυγιον*. Hunc vero erroris Ducem, & in ophthalmiatria parum, ut videtur, versatum, licet alias præstantissimum authorem, secuti sunt postmodum recentiores quamplurimi.

Alii loco ac tempori servo, quæ l. de ungue, l. de pterygio plura dici possunt ac debent; sufficit pro instituto præsentis, ex ipsis fontibus distinctas suppeditasse notiones modo recensitorum affectuum. Unde ergo jam patet hypopyo nullam plane affinitatem intercedere cum pterygio & ab ungue oculi facile distingui, quod in hypopyo sit pus sub cornea, inter hanc & iridem effusum, collectum, atque stagnans, in ungue vero hærens adhuc in ipsa cornea, plus minus profunde, inter hujus tunicæ lamellas.

Diapyesis

q) Edit. octava Oper. Galeni, latine redditor. Venet. in fol. 1609. Exempla malæ versionis præbent hæc loca: de simpl. med. facult. L. VIII. Titul. Tithymal. it. L. XI. Tit. Sepia. It. de Different. morb. CXIII. circa med. & fin. It. de Tumor. CXVI.

r) Galen. de Tumor. præternat. Cap. ult.

s) Cornel. Celsus de re med. L. VII. C. 7.

Diapyesis vero (sive *Empyesis*) vocatur. is oculi affectus, quando pus inter uveam & lentem crystallinam colligitur in sic dicta camera secunda sive posteriore oculi. Huc redit definitio *Diapyesis Galenica*: t) quod sit collectio humoris exigui circa ipsam pupillam, qui difficulter evaporat ac discutitur, suffusione (*ὑποχύματος*) sicciior.

Quamvis autem binus hic affectus, hypopyi & *Diapyesis* non nisi loco puris collecti differre videatur, imò pus hypopyi mutare locum & in secundam oculi regionem transire ac *diapyesin* formare queat, nihil tamen obstat, quo minus specie distinctos faciam affectus, cum non loco tantum, sed & symptomatibus, prognosi ac curatione multum differant.

Loco puris, quod hypopyum format, effusus in prima oculi regione observatur aliquando sincerus sanguis, rutilus, eodem modo incrementa capiens, quo hypopyum; observavi talem casum in puella decenni, cui ab ictu globuli, è limo exsiccato parati, in oculum mediante arundine pneumatica fortiter impulsu brevi post insignis copia sanguinis extravasati collecta est, ad pupillam usque assurgens, in prima oculi camera, diligenti quidem & tempestitiva sacculorum resolventium, in vino coctorum, adhibitis simul internis temperantibus, & vesicatorii in brachio istius lateris applicatione, intra triduum penitus dissipata, oculo visuque salvis. Hanc sanguinis effusionem sive quis *Hypochyma Hæmatodes*, suffusionem sanguineam, sive *Hypobæma* vocare malit, mihi perinde est? Ego ultimam hæctenus prætuli denominationem.

Supereft, ut *cataraçtæ membranacæ*, instar albidissimi & floccosi phlegmatis aliquando, sed rarissime, in oculi regione anteriore l. suspensæ & fluctuantis, l. ad fundum subsidentis ad circulum internum corneæ u) nec non frustulorum & *fragmentorum lentis crystallinæ*, in particellas concisæ & discerptæ sub operatione *cataraçtæ* aut vulneribus oculi, inter corneam & iridem diffusorum, atque pus mentientium tenacius & concretum quasi, discrimen à vero hypopyo paucis addam:

Cataracta nimirum talis phlegmatica, floccosa rarior est atque multo albidioris atque nivei coloris, consistentiæ tenacioris, non adeo fluxi-

) Isagog. sive Introduct. de oculor. affect. C. XV. circa fin.

) Rarioris ac curiosissimæ talis *cataraçtæ membranacæ solidæ, fibrosæ, albidæ*, è regione oculi posteriori protensæ per mediam pupillam in regionem anticam, ibidemque affixæ circulo interno corneæ, ex anatome canis, descriptionem exhibui olim in den wochentlichen gelehrten Neuigkeiten zu Tübingen An. 1735. Tit. Tübingen.

fluxilis uti materia hypopyi purulenta, camerae anterioris cavum inferius non æqualiter replet, nec sub oculi frictione & capitis reclinacione in cameram posteriorem facile recedit, quemadmodum fit in hypopyo, nec denique molestis dolorificisque stipatur symptomatibus, nisi quatenus, velum obducendo pupillæ ac crystallino, visum impedit, l. abolet. Fragmenta & frustilla lentis crystallinæ, l. forte fortuna, l. studio, quod subinde fit, concisæ per operationem cataractæ, vel vulnere quodam discerptæ solent haud raro, naturali sede relicta, commigrare in anticam oculi regionem ibidemque ad fundum subsidere ac hæere aliquandiu, hincque ignaris imponere pro hypopyo. Sed facile distinguitur una, l. plures ejusmodi particulæ crystallini, tanquam solida, albida distincta corpuscula, in humore aqueo l. suspensa, l. fluctuantia & se motitantia per frictionem oculi, qui ipse cæteroquin, nisi statim ab operatione sinistre administrata alium quoque statum incurrerit morbosum, nec turbidus, nec inflammatus, nec ulcerosus existit.

Est denique & *cataracta*, quam vocant, *lactea*, quæ dum acu sub operatione ordinaria cataractæ, perfoditur, lympham suam fluxilem, albidam instar lactis, statim diffundit per ambas oculi cameras, ac in harum anteriore ita tingit & obscurat humorem aqueum lacteo colore, ut iridis ac pupillæ conspectum impediat & obvelet, successive vero lymphæ hujus lactæ portio gravior fundum petat & hypopyum verum si non constituat, tamen speciosissime referat; quiete vero, mora ac medicamentis topicis resolventibus ordinario intra paucos dies iterum dissipetur. Igitur sive hanc ipsam veram hypopyi speciem facias, sive non, differt tamen manifeste & modo generationis & symptomatibus & tempore durationis, ita ut si non è vestigio statim dignoscas à vero & ordinario hypopyo, brevi tamen post dijudices facile.

Si qui globuli mercuriales in hominibus inunctionem & salivationem mercurialem passis, aut è frequenti deuratione atomisque mercurii vivi intro haustis fluctuent, quod Woolhusius observavit, in fundo primæ regionis oculi, quemadmodum facili negotio dignoscuntur à vero pure, l. lymphæ, vel flocculis aliis, ita per operationem quæ vero destinatur hypopyo, facile pariter ex oculo dimittuntur & evacuantur.

Ipsius synonymiæ ac homonymiæ discussio me induxit, ut aliqua de ipsis phænomenis hypopyum constituentibus prælibare coactus fuerim extra ordinem. Jam vero in viam rediens primo aggrediar *historiam hypopyi medicam per Phænomena antecedentia, constituentia & concomitantia*, ac denique *consequentia*; deinde succinctam *Pathologiam ac Ætiologiam*

logiam subnectam, finemque imponam *Therapia ac aliquot casuum practi-
corum recensione.*

Phenom. antecedanea è censu rerum natural. & non-natural. nullum
fere respectum involvunt specialem in ordine ad hypopyum. In gene-
re vero concurrunt, quatenus l. plethoram, l. sanguinis orgasmum &
captum ad oculos, l. stases inflammatorias sanguinis, l. excoriationes,
erosiones, ulcerationes varias in partibus oculi in- & externis efficiunt
atque post se trahunt, in hypopyum desinentes. Par ratio est causarum
antecedentium ex ordine rerum præternaturalium. Scilicet varia cor-
puscula heterogenea, oculis illapsa, l. infixa: arena, calx viva aliaque
acria & caustica, festuca ligni, chalybis laminula &c. ictus, contusio,
vulnera, morbilli, variolæ (quæ sicut oculis insidiantur in genere, ita
etiam in specie respectu hypopyi) cephalæa, ophthalmia, maxime si
hæc adstringentibus frigidisve medicamentis intempestive ac impru-
denter repellatur: Quatenus hæc omnia irritationem, affluxum, inflam-
mationem, sanguinis congestionem, extravasationem, suppurationem,
abscessum, ulcus in tunicis oculi efficiunt purisque collectionem in pri-
ma oculi regione, sicque hypopyum stabiliunt.

Phenom. constituentia & concomitantia hæc sunt: Pus ab initio al-
bidum, dein successive flavescens magis magisque, quo diutius nem-
pe moratur altiusque assurgit, effusum collectumque inter corneam ac
iridem, primo minore quantitate in fundo hujus regionis, infra pupil-
lam se manifestat in confinio iridis ac corneæ, sive ad hujus circum-
ferentiam internam inferiorem, & tunc segmentum spheræ ac lunam quasi cor-
nutam refert, ut ideo *Lunula* nonnullis audiat; deinde magis magis-
que augetur quantitate, ut non modo ad pupillam adscendat usque &
per eam transeat in secundam oculi regionem, sed etiam quandoque
totum primæ regionis spatium occupet totamque iridem atque pupil-
lam obtegat; Sæpius tamen in mediocri quantitate perpetuo, citra in-
crementum, subsistit pluribus non modo diebus, sed & septimanis. Glo-
bosa bulbi configuratio, & prominula convexitas corneæ vel in salvo
manent, vel in ellipticam prominentiam antè acuminantur.

Pupilla seignorem obtinet contractionis atque dilatationis, quo
naturaliter gaudet, motum, & quanto plus augetur copia puris, tanto
magis angustari pupillam observavit Woolhusius. Qui morbus voca-
tur *μείωσις*, imminutio, extenuatio pupillæ, scil. cum juxta Ovidium
- - - fit luminis arctior orbis.

Lumen molestum est & dolorificum: visus obscuratur magis ma-
gisque, fit nebulosus, & tandem vix luminis & tenebrarum remanet per-
ceptio. Jungitur ut plurimum ophthalmia externa & interna, atque
B corneæ

corneæ nebulosa & ulcerosa obscuratio in superficie l. convexa, l. concava, l. in medio inter ejus lamellas. Dolor etiam pulfatorius, terebrans in ipso oculo affecto, capite ac tempore lateris affecti vehemens, immanis, sive continuus sive periodicus, nausæ, febris symptomatica, inflammatoria, agrypnia pertinax, & ipsæ tandem convulsiones superveniunt, ut tum non æque agatur amplius de oculo, quam de ipsa potius vita.

Hæc vero ultimò dicta de summa dolorum, febris ac convulsio-
num atrocità & periculo rarius obtingunt, maxime cum debita tempe-
stive adhibetur cura. Solent quidem utplurimum alii etiam affectus
ocularii cum hypopyo complicari & simul adesse, sed cum nihil ad es-
sentiam & formale hypopyi faciant, illos prætermittimus. Differen-
tiam specificam ab aliis congeneribus affectibus jam præmisimus in pri-
mis hujus dissertatiunculæ paginis.

Phænom. consequentia: Pus quo copiosius, acrius, & flavidioris
est coloris, eo majorem incutit metum arrodendæ, destruendæque non
modo iridis, sed etiam corrupendæ totius internæ oculi structuræ &
suppurationis destructoriæ, quæ *Sepedon* vocatur. Hinc scil. fit, ut cor-
nea erodatur, perforetur atque crepet, & tunc *Proptofin* sive prociden-
tiam uveæ post se trahat, vel *fistulam* relinquat: aut iris à cornea, cu-
adhæret in basi circulariter, divellatur, & postea motum præternatu-
ralem tremulum, subsultorium, perpetuum incurrat, qui *Hippus* dici-
tur: aut iris, dissipato, evacuato pure, cum interna corneæ superfici-
concreseat p. n. ac *Synekiam* efficiat: Aut crySTALLINA lens ligamento su-
ciliari & tunicâ arachnoideâ solvatur & è sinu vitrei excidat, inque an-
teriolem oculi regionem elabatur; sub his autem gravissimis morbis &
destructionibus non modo visus, sed & oculi naturalis configuratio pe-
riclitentur, imo, aucta inflammatione & oculi & cerebri vel hujus me-
ningum, ipsa mors subsequi possit.

Inter phænom. consequentia levioris momenti numeranda putat
si primo color iridis in oculo affecto è naturaliter griseo vel cæsius i-
fuscum, nigrum mutatur, talisque, superato etiam hypopyo, perma-
net, atque *Ochromaton* & speciem *Heterophthalmiæ* constituit, quod Gal-
vocant: *des yeux de deux paroisses*. Secundò, quum visus non semper
adeo perfectus, & acutus, qualis antea viguit, restituitur post hypopy-
um, sive medicamentis, sive chirurgica operatione sublatum. Ter-
tio, quum macula levis vel cicatricula remanet eo corneæ loco, ubi
vel à pure, exitum sibi parante, vel ab instrumento chirurgi in operatio-
ne fuit perforata, dummodo nec ampla nimis nec è directo pupillæ sit
obversa. Imò sunt, qui, quartò, si non de restitutione in totum, ta-

men in tantum sibi gratulantur, & licet ipsi altero oculo visum amiserint, contenti nihilominus sunt, si modo hunc defectum non videant & observent alii.

Scilicet spes restituendi visus maxime vacillat, cum pus copiosum acre internam oculi œconomiam corruperit, aut corneam in medio profunde arrosarit & exulceraverit, itemque si diu vel plane nulla, vel inepta fuerit adhibita medela. A puris suspecta flavedine ac diuturniore mora tamen non certam desumi prognosin, in ordine ad visum plane non amplius recuperabilem, experientia docuit, prout ad calcem hujus dissertationis obvius alter casus, num. I. alter num. III. restituti simul per medicamenta coloris naturalis iridis testantur. Sed evincit & idem III. casus, visum, superato feliciter hypopyo, successive restitutum nihilominus aliquandiu post denuo posse periclitari.

Operationis vero chirurgicæ, quam subnectam, uti passim summa est necessitas, ita eximius etiam usus, tam ad symptomatum gravissimorum, præcipuè doloris atrocissimi mitigationem & ablationem, quam ad visus conservationem atque restitutionem, nec non deformitatem oculi variam evitandam atque corrigendam. Si alea ceciderit è voto, una fidelia tres hi parietes dealbantur. *

Vulnusculi per operationem inflicti facile obtinetur consolidatio, & minima remanet, subinde vix perceptibilis cicatricula, quæ visui non præjudicat, cum sit infra pupillam. Non diffiteor tamen, sub ipsa hypopyi operatione, cum pus ac humor aqueus artificiali corneæ foramine effluerunt, lentem crystallinam aliquando protrudi intra foramen pupillæ, imo si à ligamento ciliari & tunica propria sit soluta & separata, ulterius in primam oculi regionem aberrare posse. Obtigit Woolfusio prior casus, ubi tamen, immisso in vulnus, per operationem hypopyi ante factum, subtili specillo, crystallinum feliciter repressit, visu postea in integrum restituto.

Ideoque ut in summa dicam: Hypopyum est affectus gravis & periculosus, qui tempestivam sollicitamque sibi vindicat curam medicam atque chirurgicam, qua mediante æger, doloribus, periculo, cœcitate, deformitate feliciter ut plurimum liberatur.

B 2

PARS

Fallitur profecto Bidlous, qui, in suis Exercit. anat. chir. p. 92. locutus de tumore purulento, inter lamellas corneæ orto, hi, inquit, sunt illi oculi purulenti, quos cum Paræo & aliis se, salva visione, curavisse neoterico- rum referunt quidam.

PARS II. PATHOLOGICA.

Hypopyum sive referatur ad *morbos conformationis* in cavitatibus, alieno liquido repletis & infarctis, sive ad *classem symptomatum in excretis*, quatenus pus consuetos abscessus carceres perumpit & in alienam secedit cavitatem, quodque symptoma sequatur morbum l. intemperiei inflammatoriæ, l. meatuum, l. solutæ unitatis, parum referre videtur.

Subiectum morbi primarium est spatium illud inter corneam & iridem, camera vulgo, sive regio anterior oculi dictum, quod naturaliter maxima humoris aquei (qui vero cum albumine ovi à veteribus rectissime comparatus, dicendus potius esset albuminosus) portione totum quantum repletur, hujusque spatii pars maxime inferior, ad circulum internum & inferiorem corneæ.

Subiectum causæ varium est: in cornea, iride, uvea, circulo corneæ, quem Græci *σεφάρον* appellarunt, sive coronam, ubi scilicet oculi tunice in circulo coeunt. *Causa proxima* est l. abscessus inter lamellas corneæ ortus, atque intrò ruptus: l. pustula, cum inflammatione conjunctivæ, circa corneæ circulum externum, eo loco, quo tunice oculi in circulo coeunt: l. exulceratio in corneæ interna superficie: l. abscessus pustulave uveæ, in ejus sive antica, sive postica superficie: l. sanguis intra cavum regionis anticæ oculi extravasatus & in pus abiens.

Pus hoc, ex abscessu, pustula, exulceratione magis magisque promanans, aut è sanguine suppurato genitum, agit, quatenus gravitat in iridem, supino maxime jacente ægro: quatenus turbat pellucidum humorem aqueum: qua corneam obfuscat, & denique ipsam pupillam obtegit ac infarcit: quatenus in regionem oculi posticam trajicit, ibidemque obvias non minus tunicas, ac sic dictos humores inquinat, & inveterascens denique contrahit acrimoniam atque sic irritando, stimulando, rodendo, exedendo, dolores non modo & affluxum auget, sed totam quoque oculi œconomiam ac structuram internam corrumpit atque destruit. Tenacem vero hujus puris spissitudinem ipsa prodit operatio chirurgica, qua, nisi amplius corneæ infligatur vulnusculum, tenax lentumque pus exire renuit.

Causas remotas in prima parte, historica nimirum, jam attuli; quare nunc ultra progrediar, & *hypopyi phænomenorum* potiorum reddere rationem tentabo: Et primo quidem, cur segnior sit, qui aliàs pupillæ naturalis est, vividus satis, reciprocus dilatationis & angustationis motus, tandem vero, crescente puris, iridi incumbentis mole, pupilla magis magisque angustetur talisque permaneat? Phænomenon hoc explicatu

eatu tanto est difficilius, quanto majoribus dubiis subest structura processuum ciliarium musculosa eorumque actio, tum & ipsius sic dicti sphincteris pupillæ annulares fibræ nondum penitus extra controversiam positæ sunt. w) Supponam vero, ex mente plurimorum, quod process. ciliar. motrices fibræ se contrahendo dilatent amplientque pupillam; remittendo autem & relaxando sese, angustent & constringant pupillam, quatenus sic fibris annularibus pupillæ, naturaliter in constrictionem tendentibus, minus resistunt. Jam igitur cum materia purulenta incumbat iridi, hancce premat & aggravet, sicque tenerrimas illas fibras processuum ciliarium comprimat, quo minus inflari, turgescere & se contrahere possint, necesse est, & pupillam ab initio immobilem, i. e. in eadem diametro, perstare, & aucta magis magisque per puris incrementum modo accusata compressione, diametrum pupillæ magis quoque constringi ac angustari.

Præternaturalis & diversus ab altero oculo color iridis, in fuscum, bruneum, l. nigricantem mutatus, qualis subinde per hypopyum inducitur, à vasculorum, quæ diversimode coloratum in variis hominum iridibus humorem vehunt, obstructione videtur pendere, quæ impedit, quo minus possit trajicere & fecerni per illa dilutior minusque tinctus humor cæsius, l. griseus; obstructionem vero hanc, quam suppono, deduxerim l. à compressione ob incumbens pus, l. à stagnatione ac stasi sanguinis & lymphæ in subtilissimis atque numerosissimis uveæ vasculis x) l. & ab utrisque simul. Confirmat hanc obstructionis hypothesin ipsa quoque therapia, quum applicitis oculo epithematibus & faculis solventibus, & administrata sanguinis ventilatione specialissima per ophthalmoxysin, inductus iridi p.n.lis color fuscus successive restituitur in naturalem dilutiorem.

Si cum stagnatione ac stasi sanguinis in iride concurrat iridis ac corneæ concavæ ulcerosa excoariatio, hæque duæ tunicæ fiant contiguous post evacuationem sive spontaneam sive chirurgicam puris ac humoris aquei, facile fieri potest, ut l. in totum, l. quoad partem iris cum cornea concreseat præter naturam utriusque superficies excoariata coalescat.

B 3

Si

v) Vid. Memoires de l'Acad. des Sciences An. 1704. it. Morgagni Adversar. anat. VI. Animadvers. 69. p. 88.

w) In genere loquor de vasculis uveæ; nimis enim longum foret ac à præsentia alienum instituto, si obscuros nondumque satis detectos colorum iridis ac uveæ fontes rimari, ac de vasis illis, à Stenone vorticosis dictis: de circulo arterioso & venoso: de reti vasculoso & vasis neuro-lymphaticis Hovii, &c. commentari vellem.

Si pus in prima regione oculi detentum partim gravitate sua, partim acrimoniâ, aut abscessus iridis in ipso circulo interno corneæ membranam iridis perforet ac à ligamento ciliari, quo mediante adhæret corneæ in circulo, separet, solvatque, *Hippum* ideo consequi puto, quod fibrillarum iridis muscularium aliquæ, à suo principio & puncto fixo separatae inæqualem & tremulum incurrunt motum ac palpitacionem, cum reliquæ integræ relictæ se contrahunt sub actione sua musculari.

Denique quod phænomena hypopyi in ordine ad sensum visus, l. dolorificum, l. imminutum, l. abolitum concernit, quoad primum par ratio est cum tantum non omnibus ophthalmiis, ex irritatione & tensione fibrillarum nervearum & muscularium l. spasmodica, l. inflammatoria, per accessum & illapsum lucis, fortioris potissimum, adaucta sicque dolorifica facta; visus autem l. imminuitur, l. aboletur, ob corneam obfuscata, humoris aquei impuritatem, pus spissius minusque diaphanum, pupillæ obversum, lentem crystallinam vitreumque corpus inquinata, opacata, retinæ nervique optici obstructionem, compressionem &c.

PARS III. THERAPEVTICA.

Therapia has suppeditat indicationes:

- 1) Ulteriorem humorum affluxum atque puris collectionem, effusionem, stagnationem arcere, impedire.
- 2) Pus in primam oculi regionem effusum dissipare, resolvere insensibiliter, vel, si minus possibile tutumve videatur,
- 3) Illud ipsum pus evacuare per vulnusculum corneæ infligendum operatione chirurgica.
- 4) Dolores mitigare,
- 5) Visum confortare, acuere, superato jam hypopyo.

Itaque mihi sermo potius erit de hypopyo jamjam præsentem, quam de futuro sive imminente. Hæc enim indicatio prophylactica spectat magis ad illorum affectuum tractationem, à quibus hypopyum oriri potest atque solet, facili etiam negotio eruitur ex illis, quæ ad primam atque secundam pertinent indicationem.

Primæ indicationi ut satisfiat, sanguis & copiâ est minuendus & aliorum revellendus, & in minimis oculi vasculis sanguineis stagnans resolvendus: Cacochymia blandis laxantibus per *ἐπιχρᾶσις* educenda temperatisque diaphoreticis incidenda, eliminanda: Omnia calefacientia, sanguinem exagitantia vitanda: Decubitus capite magis erecto
 quam

quam declivi instituendus: Collum l. plane non, l. laxius saltem colla-
i stringatur.

Venaesectionis maximum heic est praesidium, primo revulsoriae in
pede $\kappa\alpha\tau'$ $\eta\zeta\iota\nu$, dein si repetitione opus sit, in brachio vel jugulo deri-
vatoriae, in latere affecto instituendae, aut venae frontalis, quam in o-
culorum morbis frequenter mittit Celsus, aut venae angularis, quae
prope canthum internum decurrit, quam secare jubet Guillemæus &c.
Cucurbitulae etiam in dorso vel humeris adhibitae cum scarificatione, &
repetitus earum usus revellendi & evacuandi scopo satisfaciunt. Post-
haec ipsius palpebrarum internae superficiei in oculo affecto scarificatio
& evacuatio sanguinis derivatoria, mediante xystro oculari, vegeta-
bili illo, debite peragenda summè commendatur abs Woolhusio, & do-
lorem inter operandum, quem causat, optimo subinde compensat e-
ventu. y)

Friktionum asperiorum in artubus, dorso: *Pediluviorum* tepido-
rum domesticorum, lixiviosorum; *Suppedaneorum* rubefacientium: imò
Vesicatoriorum in artubus superioribus & inferioribus atque nucha, diu
suppurantium usus revulsorius pariter est praestantissimus.

Si fonticulos jamjam habeat aegrotus, l. ulcera manantia, horum
quoque suppuratio sollicitè promovenda est; alvus etiam libera servan-
da, sin minus officium faciat, clysmatibus emollienda, stimulanda:
sic pariter mensium, haemorrhoidum fluxus est respiciendus, fovendus.

Cacochymiae opponenda blanda laxantia, non resinosa, quae for-
titer stimulent, sed è sale cath. angl. fol. sen. Agaric. Rhabarb. Man-
na &c. parata; vel Pilulae è Mercurio dulci, MP. de succin. Cr. Extr. panch.
Cr. &c. semel iterumque repetitae. Sanguis spissitudine, l. acrimonia
biliosa, salina peccans incidendus, resolvendus, temperandus est: e. g.
apud pedibus cancrorum praeparatis, C. C. phil. calc. succin. praeparato, nitro,
nillepedibus, Rad. valer. Sem. foenic. Mixt. f. Lud. Ess. alex. Stahl.
infusis è rad. angelic. scorzon. carlin. Sem. foenic. L. Santal. citr. Anis.
bellat. &c. Topicis etiam remediis, qualia sub indicatione secunda
statim erunt indigitanda. Quae vero sunt è classe topicorum repellen-
tium, adstringentium, frigidorum usus vel nullus, vel certe cautissi-
mus esse debet, non modo quum pus sub cornea jam effusum est, sed
etiam cum imminet atque metuitur hypopyum futurum.

2. Indicatio praecipit puris dissipationem ac insensibilem resolutio-
nem. Possibilitatem hujus indicationis & ratio & experientia & simi-
um sanguinis atque puris stasium atque collectionum, insensibiliter
ite-

) Vid. Praesidis Disp. inauguralis olim heic habita de Ophthalmoxysi.

iterum discussarum analogia confirmant, quod, cum non lateat genuinos medicos expertosque chirurgos, multis adstruere ratiociniis supersedeo. Ex observationibus nostris, ad calcem hujus dissertationis adjectis constabit lectori quam luculentissime, quod hypopyi resolutio insensibilis actu contigerit, id quod & alii testantur experti. z)

Suppono autem, non modo jamjam in actum deducta & præmissa esse, quæ per primam indicationem inculcavi, præsidia, sed etiam continuari adhuc strenue, dum ad remedia topica & chirurgica dissipantia & resolventia descenditur. Resolventia tn. hæc medicamenta externa nec spirituosa nimis, nec acria resinoso-aromatica debent esse, nec ipsi bulbo facile applicari, & quæ humida adhibentur, conservari semper calida, ne refrigerata plus noceant, quam juvent. Ex insigni horum farragine pauca & usu probata, mihi maxime solennia seligam. e. g. herbam hyssopi, organ. Serpil. Fl. Sambuc. lavend. ros. r. Crocum, Camphoram, myrrham, Oliban. Sem. fœnic. Rad. valerian. Formula hæc poterit concinnari: Rec. herbæ serpilli, organ. hyssop. Fl. lavend. Sambuc. ana manipulum semis, Croci austriac. drachmam semis, Camphoræ scrup. unum, Oliban. Sem. fœnic. ana drachmam unam. M. C. C. indantur sacculo ampliori, coq. modice in vino albo, vel rubro, intincta & expressa iterum multiplicia lintea, quæ compressas vocant, palpebris admoveantur calida, muniantur spissiore alia compressa sicca calidaque superimposita & laxè appressa, mediante fascia; vel quadrati & interpassati effingantur sacculi, ea magnitudine, quæ totam oculi regionem externam obtegat, & iisdem medicamentis resolutentibus infarcti inque vino aut commixta etiam aqua calcis vivæ decocti applicentur. Repetenda est in horas, minimum singulis trihoriiis, diligentissime talis applicatio. Si ferat oculus, vapor quoque hujus decocti modice calens admitti potest inter diductas palpebras ad oculi bulbum.

Nequ

z) Miror, celeb. Bidloun in Exercit. anat. Chir. C. de oculo purulento, it. excell. Bassium in den Anmerk. über Nucks chir. Handgriffe C. de hypopyo impossibilem statuere hujus puris attenuationem ac resolutionem, quam tn. Nuckius rectè asserit, quamvis omnino non semper succedat, si pus copia & spissitudine nimium peccet. Celeb. Heisterus in Chir. suameminit hypopyi motu ventionis in rheda succussorio dissipati, sive hujus purulenta materia in regionem oculi secundam absorpta sit, quod censet laudatus vir, sive motu attenuata per corneæ poros transpiraverit partim, partim in vasa revehentia venosa & lymphatica sit abducta. Testatus est Præsidi b. Woodhusius, se plus semel feliciter dissipasse hypopyum simplici decocto & fermentatione lavendulæ, & cataplasmate, e medulla pomi assati, & immixtis huic aliquot granis camphoræ, nec non vesicatorio tempore applicitô.

Neque Ophthalmiatrum ab hoc opere statim deterrere debet l. au-
 ctahinc conjunctivæ inflammatoria rubedo, l. adauctus dolor pulsatorius
 aut pungitivus oculi internus, multoque minus palpebrarum subsequens
 intumescencia, quæ boni potius ominis est, serio tamen cavere & cane pejus
 ac angue fugere sacculorum & epithematum madentium refrigeratio-
 nem. Ast cum hæc ipsa refrigeratio tempore hyberno & apud oscitan-
 tem ac incuriam plebem, aut etiam dormituriens & vel tandem pla-
 cidum ineuntes somnum ægrotos vix evitari satis queat, in usu mihi
 est, nocturno præsertim tempore cataplasma hoc ocularium, quod in
 hypopyo non saltem, sed aliis etiam oculorum affectibus inflammato-
 riis &c. plane eximios hucusque mihi usus præstitit. Rec. Pomum aci-
 dum num. i. affetur sub cineribus: hujus medullæ, à pelliculis, semini-
 busque purgatæ calidæ commisceantur pulv. croci austriac. scrup. unus,
 camphoræ gr. V. Obducantur compressæ latiori, è pluribus stratis com-
 positæ complicatæque, & massa immediate, strato quodam lintei haud
 obtecta sive involuta admoveatur palpebris clausis, eo caloris gradu,
 quem æger facile ferat. Obtegatur dehinc hæc compressa aliâ siccâ ca-
 lidaque, l. pulvillo, aut gossypio ad colorem cataplasmatum diutius fo-
 vendum, sicque tuto per integram quoque noctem relinquitur hoc
 ipsum, alias autem pro lubitu vel necessitate pluries repetitur, calefa-
 cta iterum priori ejus materia, vel substituta nova.

Soleo supra laudatis, croco & camphoræ, aliquando & pulverem
 ad. ir. flor. & antimon. diaph. addere resolvendi scopo, qui huic etiam
 cataplasmati proprius & primarius manet, quantumcunque etiam cata-
 plasmatum in oculi inflammatione & hinc metuenda suppuratione usum
 in genere damnet Dom. de St. Yves, aa) quod & oculum pondere gra-
 vent, & suppurationem potius procurent quam resolutionem. Hujus
 enim nostri cataplasmatum exigua moles est ac gravitas, splenium insti-
 per, cui superextensum est cataplasma, latius sustinetur ex parte etiam
 supercilio & circulo orbitæ, molliusque per circumductam compre-
 henditur atque apprimitur fasciam. Dein & hæc Yvesii cautela respi-
 cit saltem cataplasmata emollientia, κατ'ἐξοχήν talia, atqui non omnia
 sunt talia, nec repugnat notioni cataplasmatum esse virtutis resolventis
 atque discutientis. bb) Taceo, quod emollientium quoque, proprie-
 C talium,

a) St. Yves Malad. des yeux à Paris 1722. p. 206.

b) Loco pomi assandi commendant nonnulli poma putrida, qualia alias com-
 muniter vulgus in oleo lini cocta solet sub cataplasmatum forma extus ap-
 plicare loco dolenti in pleuritide scopo resolvendi, emolliendi doloresque
 leniendi.

talium, cataplasmatum effectus subinde resolutorius magis quam maturativo-suppuratorius præter intentionem plus semel resultet.

Collyria, si quæ locum habent, parari poterunt ex Aq. fl. Sambuc. rosar. chelidon. valerian. lavend. cum antim. diaph. & camphoræ, quin & croci tantillo, resolvendi scopo e. g. Rec. aquæ sambuc. uncias duas semis, rosar. unciam unam, chelidon. lavend. ana unciam semis. Camph. gr. III. Croci gr. IV. M. Tepide oculo subinde instilletur, l. lintea hoc collyrio calido imprægnata palpebris crebro imponantur.

Unctuosorum, mucilaginosorum, adstringentium atque repellentium usum jam in limine rejeci; hinc si unguenta ophthalmica, varique, quæ passim ab authoribus laudantur, collyria tentare animus sit, eo semper respiciendum est, ut nec obstruendo, constipando, constringendo, nec irritando, stimulando, calefaciendo peccent. Collyrium, quod Nuckius cc) commendat, tanquam mediante quo materiam purulentam in hypopyo subinde attenuari atque resolvi, nec non oculo pristinas vires (visus procul dubio) reddi observaverit haud est inconcinnum: scil. Rec. Aq. rosar. fœnic. ana unc. II. Tut. præpar. drachmam semis, Antim. diaph. scrup. unum, tinct. croc. drachmas II. aqua Regin. Hungar. drachmam semis. M. adhibeatur de die ter quaterve calide.

Ulteriore resolvendi ac rarefaciendi fine sunt qui suadent *cucurbitulam siccam*, aère in cavo ejus rarefacto per ellychnii flammam, oculo affigendam; sed cribrat ideo Fabricios, Hildanum & ab Aquapendente, Woolhusius, quod cucurbitula nimis calida adurat oculum minus vero calefacta sufficientem haud præstet attractionem; mihi vero insuper videtur, si magnam exerceat attrahendi vim, imo si vel mediocrem, hanc fore periculosam, quatenus ulteriori humorum affluxui quin & corneæ crepaturæ præbet occasionem. *Vesicatorium* pariter ipsi oculo (palpebræ superiori procul dubio) admoveri solitum Lutetia Parisiorum & Rupellæ, tempore Gassendi refert, Woolhusius mox laudabili, mox sinistro exceptum fuisse successu. Mihi videtur tutius imponi partibus ab oculo remotis, scopo revulsorio.

Deni

cc) Ant. Nuck in Enchires. & experiment. chir. C. de hypopyo. Falli quidem Nuckium reputat exc. Bassius in not. ad edit. Nuckii German. p. 95. cum vane prætexat ille, hypopyum attenuari posse ac resolvi, sicut & Bidlous in Exerc. anat. chir. jam supra dictus est, ridere illos, qui completum hypopyum dissipare annuntur. Confer. not. mea lit. z) & aliarum puris conclusi collectionum atque abscessuum haud adeo rara discussio & resolutio sive spontanea, sive artificialis.

Denique superest & enchiresis quaedam ad dissipandum hypopyum, cuius mentionem fecit jam olim *Galenus*. dd) Verba ejus è versione latina sic habent: -- ad eundem modum & pus ab oculis, quos ὑποπύς vocant: Verum id plerumque medicamentis digeritur (διαφορεῖται) hypochyma vero jam incipiens digeritur: ubi diu constitit, non potest. Ætate vero nostra ocularius quidam Medicus, nomine *Justus*, etiam concussione capitis multos hypopyos (πολλὰς τῶν ὑποπύων) sanavit. Collocans enim eos in sella rectos, ac capita eorum utrinque à lateribus apprehendens, mox quatiebat adeo, ut manifeste descendere pus ipsi videremus. Mansit autem horum pus deorsum propter gravitatem substantiæ, tametsi hypochymatibus nequaquam manentibus, nisi admodum ea quis diligenter impingi cogeret &c.&c. Paulo post vero mentionem facit alius operationis, corneæ perforandæ, unde multum puris simul possit evacuari.

Est hæc *Justi* operatio chirurgica inter dubia chirurgiæ vexata, à quamplurimis interim successoribus fideliter descripta, à nemine vero, quod sciam, satis enodata, hinc à nonnullis pro inani potius vel speculatione, vel falsa relatione venditata. ee) Imò ipsam hæc methodum plane repudiarunt alii atroque notarunt calculo. ff)

Paucis sub incudem vocaturus hanc *Galenus* historiam evincendum puto omnium primo: quod positive hoc loco sit quæstio de tali hypopyo, quod in limine dissertationis definivi collectionem esse puris sub cornea in prima oculi regione, sive inter corneam & iridem. Patet id, quòd *Galenus* 1) Hypochyma i. e. suffusionem, communiter hodie cataractam dictam, distinguit à hypopyo, tanquam congenere affectu, quorum ergo ille secundæ regionis oculi, hic primæ ordinariò est indigena. 2) De hypopyo, vel ὀφθαλμῶ ὑποπύς, tantum non in omni- bus textus lineis prædicat purulentiam, pus. 3) Jubet corneam divi-
C 2
dere,

dd) *Galen. Meth. med. L. XIV. c. ult.*

ee) *Ido Wolfius in Obs. Chir. med. L. I. obs. 16. p. 56. de Justi curationis veritate vehementer dubitat. Meekren obs. chir. C. X. neglexit & contempsit hanc Justi methodum, quod pluries ab Ipso tentata fuerit sine fructu.*

ff) *Ant. Maitre Jan Trait. des Malad. de l'oeil Part. II. C. 16. p. 418. ne vous servez point, inquit, de cette pratique, qui ne vous reüssiroit pas. Sibi tamen contradicit, statim subjungens: quoique ce fait puisse être vrai en trois rencontres. Ultimam vero harum circumstantiarum constituit ipsum pus in prima oculi regione collectum. Fatetur itaque, *Justi* factum esse & verum & possibile omnino. Sed diffidit propriæ dexteritati, aut alium, quem silentio præterit, obicem & difficultatem veretur.*

dere, incidere paulo supra locum, quo committuntur inter se tunicae universae; ideoque corneam pertundit in primam usque regionem oculi, ut ibi hærens pus inflicto hoc vulnuscule possit effluere & evacuari. Hæc vero partem corneae inferiorem, quæ perforari debeat, non superiorem intelligi, vel minus emunctæ naris olfaciet Davus.

Secundo autem privativè hæc Galeno nec est, nec potest esse sermo de pyosi, abscessu, vel inter lamellas corneae latente, vel hujus internæ superficiei adhærente, vel abscessu iridis, (quod suspicantur nonnulli, interque hos Maitre-Jan,) qualis ruptioni maturus per has capitatis concussiones crepet & pus suum eructet in oculi primam regionem, quod ergo è sede sua descendere viderit Galenus & è loco superiore in decliviorẽ hujus primæ regionis fundum præcipitari.

Ita nodum in scirpo quærunt & aliena exegesi textum obtorto collo trahunt ad ea, de quibus ne somniavit quidem Galenus! Ita se produnt, cur sinistre ab Iphis intellecta Justus methodus, sinistre cesserit, cum Justum imitari voluere? Quæso enim nisi Galenus supponeret pus jam satis notabili copia effusum atque stagnans in prima oculi regione, quomodo illud tam manifeste vidisset descendere per concussionem Justus? Cur dixisset pus hinc mansisse deorsum, quod, si ex aliquo abscessu deorsum hac operatione decussum fuisset, omnino nec in corneam, nec iridem denuo adscendere potuit? Quo fundamento, qua veritate dissertationem, discussionem, quas tanquam finem intentum & obtentum proponit, de hac operatione prædicaret? Quam ineptè prudentissimus ac expertissimus vir ille contenderet multos hac methodo sanatos fuisset abs Justo? Cum enim de puris discussione ac dissipatione, imo vacuatione, si non totali in respectu ad totum oculi cavum, tamen partiali & relativa in ordine ad primam oculi regionem sermo sit, oportuit hoc etiam pus evanescere & è conspectu subtrahi, atque sic ægros sanari. Aut sanati dicentur illi, quibus pus è cornea vel iride migravit & descendit in primam oculi regionem, ubi tot turbas, dolores, impedimentum visus & pericula solet inferre? Quam inique porro arguitur Galenus, I. Justus intempestiva ac inutili motitatione capitis violentè excutere annisus materiam purulentam, intra corneae pelliculas latentem ac ita impactam, ut carceres sui abscessus perfringere ac in cavum primæ oculi cameræ potuerit depluere? Si vero in crepaturam pronus paratusque fuerit abscessus, sponte defluxurum pus nulla indiguit commotione.

Excusationis tamen veniam merentur, qui hunc Galeni locum vere obscurum nimisque laconicum, vel reliquerunt intactum, vel minus affecti sunt. An illo tempore lippis ac tonsoribus nota fuerit hæc

Justi methodus, ut ideo Galenus gravare lectores proluxa descriptione noluerit? An vero arcanam hanc Justi enchiresin promulgare dubitaverit, operose non disquiram? Judicium sit penes B. L. num feliciter rem acu tetigerit, qui ad mentem Woolhusii supposuerit: Galenum intelligere sellam, quæ l. dorso caret, l. saltem non altiore sit instructa, quam quod pertingat ad scapulas saltem ægri, huic sellæ insidentis, l. quæ dorsum habeat in superiore parte transversim reclinabile (quæ Woolhusii mens est) per cardines affixum, quales in tonstrinis Parisiensibus familiares sunt pro majori commoditate eorum, qui barbas tonderi curant. Ipsum certe nomen græcum sellæ, quo Galenus utitur, *σιπέλα*, denotat stricte sellam curulem, cui auriga & parabates insidebant, qualis l. nullum, l. humilius dorsum obtinebat.

In tali sella ægrum collocari rectum jubebat Galenus, ejusque caput reclinatum, ut suspicor) utrobique à lateribus apprehendi ac ita deinde concuti, ut pus è prima regione observatum sit manifeste descendisse, (capite scil. reclinato,) per pupillam in secundam oculi regionem, ut hoc gravitate sua fundum petens manserit infra foramen pupillæ in secunda oculi regione, atque sic in instanti dissipatum eatenus fuerit hypopyum, quatenus insipienti oculum affectum non amplius comparuit, imo ibidem successive attenuatum, absorptum ac omnino discussum fuit. Suspicionem de capite ægri inter concutiendum reclinando fundat non modo ipsa expressio, qua descendisse pus dicitur, è fundo autem primæ regionis oculi pus non potest descendere, nisi l. facto foramine & aperta cornea, de quibus verò hîc non est quæstio, l. reclinato, retrorsum tracto capite, ut per declive sic pus facilius per pupillam transire possit in secundam regionem, accedente maxime concussionem capitis; sed etiam in textu occurrens expressio *κατασείσεως τῆς κεφαλῆς*, quæ concussionem capitis deorsum factam innuit. An Justus iuxta hanc capitis concussionem oculum simul blande fricuerit, atque sic tenacem illam materiem purulentam loco moverit facilius, hancque frictionem Galenus mysteriose, ut loquitur Woolhusius, subintelleverit, è textu certe non potest evinci? Nullum verò mihi dubium est, quin ejusmodi frictio in modo dictum finem possit locum habere.

Ingeniosiss. & expertiss. certe ophthalmiater *Woolhusius* ore & scripto testatus olim est Præsidi, se Ocularium illum, *Justum*, multoties imitatum esse felicissimo cum successu. Paulo tamen aliter Ille processit. Nimirum collocavit ægrum in lecto supinum, ita ut caput circa oram lecti unius pedis altitudine declivius reliquo corpore, tum vero oculum affectum blande fricuerit circa partem inferiorem iridis: Unde materia purulenta locum mutaverit & in secundam oculi regionem trans-

migraverit, ubi humor aqueus diluerit & temperaverit puris acrimeniam.

Quamvis novam hanc & interiorem puris sedem pro loco ignobiliore, ad quem Galenus, loc. cit. circa finem, transferri dicit hoc pus, minime habendam reputem, aptior tamen ad resorptionem discussoriam poterit declarari. Ceterum si materiae purulentæ insignis sit copia, huic recipiendæ sufficiens spatium haud præbet secunda regio oculi, neque si rosivum & acre sit pus illud, tuta est hæc loci commutatio, cum in secunda oculi camera nobiliores longe partes, quàm in anteriore, periclitentur.

Ophthalmoxysis denique supra laudata, in superficie palpebrarum interna instituta, junctis reliquis ante recensitis remediis, eo fine potest adhiberi, ut, facta sic stagnantis sanguinis evacuatione, hujus circulatio restituatur liberior, & absorbendæ in vasa revehentiæ materiae purulentæ aperiatur porta.

Si vero recensitis hucusque præsiidiis materia purulenta dissipari renuat, & quantitate pariter ac qualitate rosiva invalescat, atque sic puris eductio simultanea quovis modo sit festinanda, tunc ad tertiam indicationem est properandum, nempe ad puris evacuationem per vulnuscum corneæ infligendum. Galenus brevem & hujus operationis chirurgicæ mentionem facit. gg) Subinde vero, inquit, multum simul puris vacuavimus divisâ tunica ea, quæ cornu est specie, paulo supra locum, quo committuntur inter se tunicæ universæ. Nominant porro locum græce alii iridem, alii stephanon, i. e. coronam. quo fit, ut hoc quoque vitium tribus subjiciatur vacuandi modis: & chirurgiæ, quæ simul multum aut totum expellit: & medicamentis, quæ paulatim: & ei, qui ad alium ignobiliorem transfert locum, velut in concussione.

A Galeni temporibus nemo fere neque medicorum, neque chirurgorum egit quidquam aliud in ultima hæc usque nostra secula atque tempora, nisi ut Galenicam hancce operationem l. allegarent l. exscriberent, imò tantum abest, ut debite l. explicarint, l. imitati fuerint, ut plurimi suspectam potius reddiderint, vano perculsi metu, evacuandi simul humoris aquei visusque inde perdendi. hh)

Ambros.

gg) Galen. meth. med. L. XIV. C. 18. ad finem.

hh) Veterum errorem hunc tantopere haud miror, ac recentiorum nonnullorum e. g. Gul. Coward in *Ophthalmiatr.* Lond. 1706. editap. 103. it. Jo. Jac. Mangetus in *Biblioth. chir.* Genev. 1721. Tom. III. C. de hypop. contra tot evidentiss. observationes, atque sic falso statuunt, in homine adulto semel evacuatam humorem aqueum non restitui, sed cœcitatem necessario consequi.

Ambros. Paræus ii) celeb. chirurgus regius in Gallia circa finem seculi decimi sexti meminit administratæ à se feliciter hujus oculariæ operationis. Verba Ejus hæc sunt: „Scribit Galenus, se materiam illam „aliquando vacuasse, aperta ad iridem cornea, quo scil. loco tuniciæ „omnes conveniunt, concurrunt & terminantur. Idem ego feci præ- „sente Jac. Guillemeau Regio & Parisiensi chirurgo, & perfeci felicis- „sime: expresso & vacuato post apertionem pure, detergebatur ulcus hydromelite similique alio medicamento. Guillemeus similiter inci- sione hypopyum se feliciter curasse refert. kk)

Lazar. Riverius, ll) qui circa medium prioris seculi vixit cele- berr. Medicus Gallus recenset quoque Galenicam hypopyi operationem, sed de illa sic judicat: „Quæ quidem operatio ut parum nostris tempo- „ribus usitata est, sic peritissimi chirurgi manum desiderat, & veren- „dum maxime est, ne aperta cornea, cum pure humor aqueus effluat. Alibi tamen mm) refert observationem chirurgi cujusdam Gratianopo- litani, qui conspiciens album quidpiam in oculo ægri, totam pupillam obtegens, quod pro hypopyo habuerit, levem fecerit incisionem, unde exiguus sanguinis thrombus exivit, qui exteriori superficie albicans, interiore vero ruber fuit; unde statim omnes dolores cessaverint, & intra paucos dies æger lucem sustinere cœperit ac brevi integram sani- tatem sit consecutus.

Sed laconicæ nimis ac imperfectæ sunt omnes hæc descriptiones, ple- niores vero & exquisitiores, quas exhibent *Nuck, Meekern, Bidloo*, qui & ipsi hanc operationem semel iterumque feliciter peregerunt. nn) *Mai- tre-Jan & St. Yves* in suis Tract. supra laudatis de morbis oculorum ad rem propius accedunt, notæ etiam, quas Bassius adjecit Nuckii expe- rimentis, multum lucis adfundunt.

Quæ tamen his omnibus superaddi mereantur vel pro illustratio- ne, vel emendatione, pace celeberr. horum virorum, citra oppro- brium aut cribrandi prurium, statim indigitabo, idque potissimum ju- xta celeb. Woolhusii manuactionem, qua Præses olim Parisiis per bi- ennium fere gavisus est. Qui vero Woolhusii dictata ac manuscripta possi-

i) Ambr. Paræus in operib. chir. recuisis Francof. in fol. p. 471. Cap. de hypop.

kk) Guillemeau Part. IV. Tract. de oculor. morb. C. XII.

ll) Laz. Riverius Prax. med. in fol. recuis. Francof. ad Moen. 1669. C. de hypop. p. 254.

mm) Locum ipsum in Riverio invenire non potui, totam vero observationem Ri- verianam repetit supra allegatus Coward in Ophthalmiatr. p. 102.

nn) Ant. Nuck Enchires. & exper. chir. Job van Meekern obs. chir. Godefr. Bidloo exercit. anat. chir.

possident, facile animadvertent, me in tractatione meliorem ordinem systematicum (qui passim, ne quid diffitear, in scriptis Woolhusianis desideratur) & copiosorem lectionem, & proprias enchirises, caute- las & animadversiones & aliquot denique casus, è propria desumptos Praxi fideliter exhibere, nec in verba & opiniones magistri jurare, sed passim dissentire.

Perpendendum est itaque in hac etiam operatione ocularia: *Quid Ante*, quid *Per* & quid *Post* ipsam Ophthalmiatio sit agendum? Ac primum momentum spectat præparatio pharmaceutica, diætetica atque chirurgica. Atqui vero periculum, quod imminet, l. nullam plane moram relinquit operosæ qualicunque præparatiõni, l. eam saltem, quæ paucis expeditur: e. g. Venæsectione in pede revulsoria, vesicatoriis altero tempore, altero retro auriculam ejusdem lateris applicando clysmate, ipsa operationis vigilia injiciendo, una alteraque dosi medicamentorum temperantium, demulcentium atque leniter anodynorum ac diætã tenui, abstemia.

Ophthalmoxysin, quam Woolhusius operationi hypopyi semper præmittendam commendat, nec absolutæ semper necessitatis, nec ali- quando tutam satis esse reputo. Scilicet jam ante satis oculo dolet æ- grotus, & bulbi compressio, quæ sub operatione ophthalmoxysis evi- tari penitus nequit, metum injicit crepaturæ corneæ intempestivæ, au- separationis iridis à circulo corneæ interno. Provide tamen admini- strata, in casu conjunctæ ophthalmiæ inflammatoriæ & metuendi ulte- rioris affluxus, scopo etiam ad hypopyi operationem præparatorio lo- cum potest habere.

Supellex chirurgica, operationi inservitura, hæc ad manum est *Lanceola* l. communis, venæsectioni alias destinata, sed circumducta fasciola, aut emplastro circumglutinato munita, ut apex modò prospiciat nudus, atque sic lanceola profundius justo penetrare prohibeatur. oo) vel *Lanceola abs Meekern* inventa, pp) quæ in brevem planumque desin-

---

oo) Tali lanceola ad hypopyi operationem quilibet chirurgus est instructus, ideo aliis, ex professo ad hypopyum destinatis instrumentis carens operati- nem nihilominus adgredi possit. Ordinariam talem lanceolam innuere videntur & adhibere Maitre - Jan & St. Yves, digitis vero teneri illam jubet sicut in Venæsect. moris est. Sed nollem ego, in hac præsertim operati- one, ita tenere, ut apex lanceolæ nimis longa prospiciat ultra digitos, q Gallorum mos est.

pp') Job van Meekern Obs. med. chir. Edit. lat. Amstel. C. X. p. 67. deline- tam exhibet.

desinit apicem, posterius vero globosa (ut nimis profunda lanceolæ penetratio impediatur) atque manubrio cylindrico, quatuor fere pollices longo adaptata est. Bidlous qq) scalpello usus est, in formam rostri passeris acuminato. Woolhusius rr) acum, quam circa finem prioris seculi, abs se inventam, orbi literario annunciavit, adhibet pro corneæ perforatione, triangularem, cujus bini anguli sunt laterales, tertius in superficie anteriore media juxta longitudinem erectus, cuspis versus anticam elatiorem superficiem nonnihil inflexa, incurvata, superficies postica lævis convexo-plana est, latitudinem in medio maximam habet, sesquilinealem circiter, crassitiem vero in medio, ubi maxima est, lineæ fere unius mathematicæ. Tota hæc acus triangularis, quousque modò dicto instruitur hoc triangulo, longitudinem trium prope linearum mathematicarum æquat, desinens in cylindricum tenuem petiolum, ex eadem materia chalybea continuum, manubrio anguloso firmiter infixum, ut tunc totum hoc instrumentum longitudinem paulo supra tres pollices obtineat. Vocavit hanc acum Woolhusius *Punctale* suum, quoniam revera primarium usum suum punctatione præstat. Aliquam hujus Woolhusianæ acus descriptionem exhibuit celeb. Heisterus in Chir. Germ. An. 1724. figuram vero, quæ tum deficiebat, addidit in noviss. edit. Chirurgiæ suæ latina An. 1740. ss) Affabre eam sistit delineatam & succincta descriptione illustratam cel. Platnerus. tt)

Duabus se commendat hæcce acus prærogativis: alterâ, quod foramen satis amplum, pro spissioris puris evacuatione, infligat, illudque, si operator acum in ipso vulnuscule paulisper verset moveatque sursum atque deorsum, dilatando ampliet: alterâ, quod cuspidem habeat inflexam, quæ, postquam cornea est perforata, non facile impingat in iridem, quod ipsum quidem periculum ex parte etiam avertit

D

crescens

qq) Godofr. Bidloo Exerc. anat. chir. VII. p. 88. unde quidem clare haud constat de structura hujus scalpelli, an sit instar acus pyramidalis, angulosæ, atque sic referat passeris rostrum superius ac inferius, sibi invicem appressum? An vero alterutrum saltem æmuletur, & in medio excavatus, sulcatus, in apice pungens, in lateribus scindens sit? Cujus posterioris fabrica juvaret omnino egregie puris exitum, l. spontaneum, l. immisso tenui specillo.

rr) Woolhusius An. 1696. in Ephemerid. Societ. Reg. Gall. Edit. Batav. p. 682. publicam hujus instrumenti fecit mentionem, sed nullam exhibuit nec descriptionem nec delineationem.

ss) Laur. Heisterus in Chir. Germ. An. 1724. & latin. 1740. Edit. Cap. de hypop.

tt) Joh. Zach. Platnerus in Disp. de fistul. lacr. Lips. 1724.

crescens successive acus latitudo atque crassities. Oportet cuspidem & latera punctalis acute pungere ac scindere, aliàs non, nisi summo labore & periculo, infigitur. Laterales vero anguli & tertius in medio asurgens vix in debitam aciem attenuari possunt, ob ipsam instrumenti angustiam & triangularem figuram. Ipsa hæc incommoda me docuit actualis applicatio. Hinc consultum duco, plures diversæ crassitiei ac latitudinis, omnes tamen gnauiter scindentes atque pungentes ad manum habere ejusmodi acus Woolhusianas.

Imo majoris securitatis & certitudinis gratia, pro phænomenorum inter operandum varietate, in parato non minus sit *acus ad cataram etiam Woolhusiana*, quæ scil. cuspidem non acute pyramidalem, sed planam ac scindentem habet; it. *forficula bonæ notæ*, cuspidibus modice acuminatis instructa. Binis hisce instrumentis aliquando feliciter me usum fuisse, ubi acus Woolhusiana, punctale, voto non responderat, infra sequens demonstrabit casus.

Ad apparatus chirurgicum spectant porro: *Stylus tenuis*, argenteus *fulcatus*, in extremitate clausus, & nonnihil ampliore cavitate ibi donatus, ut minimum cochlear quoddam referat, quo partim dilatari vulnusculi labia, partim in ejus sulco minimum scalpellum l. forficulam immittere liceat pro dilatando per incisionem vulnusculo, partim tenacius atque spissius successive pus extrahere, uti cerumen solemus auri scalpio, partim denique aduersa hujus specilli, scil. convexa, parte iridem quin & lentem crystallinam reprimere, si opus fuerit. *Syringa exilis* suasu plurimorum, inprimis etiam Yvesii in Tract. de morbis oculorum, eo fine requiritur, ut factis mediante illa injectionibus aquæ tepidæ, vel alius liquoris in vulnusculum & cameram anteriorem oculi spissum pus diluatur, atque ad effluxum provocetur. Commendant aliqui insuper uu) pro exfugendo tenaciori hoc pure *canaliculum ventriculi sum*, ita acutum, ut foramen vulnusculi subire possit, ventre amplo instructum, ut pus suctum in illum non in os sugentis feratur: cujusmodi chymici pro sugendis aqua l. oleo, in separatione horum ab invicem usurpare solent. Speculo oculi hic facile supersedemus, ceu noxius potius impedimento, quam laudabili adjumento. Hamulus vero latus ille & politus, è chalybe paratus, quem Woolhusius *suspensorium palpebræ superioris* adpellat, & quo, sub palpebram superiorem infixo ejus unco, palpebra superior suspensa ac elevata tenetur in operatione ab auxiliante manuensi quodam, non contemnendi usus est, maxime in valde sensibilibus & refractariis ægris, qui sub ipsa operatione palpebras vehementer

ter adducunt clauduntque. Delineatum extat hoc ipsum Woolhusii suspensorium in nitidissima editione nova latina Chir. celeb. Heisteri. ww)

Denique mollioris purique *lindei laciniae: compressae aliquot*, è complicato linteo, triangulares & quadratae: *Gossypii manipulus: Fasciae* duae, tres ulnas Parilinas, l. quinque nostrates Wirtembergicas longae, duosque pollices latae, ac *vasculum aqua tepida*, l. tenui infuso theae orientalis *repletum*: nodulus, l. spiritus, l. sal volat. fragrans atque penetrans pro odramento, in casu lipothymiae: *albumen ovi cum aqua plantag. & rosar. in spumam agitatum* mediante frusto aluminis crudi, agmen supellectilis chirurgicae ac pharmaceuticae claudunt.

Cætera vero *aeger collocandus* est in sedili quodam stabili firmoque, uci expositus xx) & nisi de ejusdem intrepido satis constet animo, pedibus elevatis nonnihil & valide per ministros detentis, uti & brachiis manibusque firmissime pariter retentis in situ hoc constanter figendus, caput aegri ab alio, à tergo adstante, ministro firmiter tenendum & paulisper resupinandum est. yy) Amanuensis alius in subsidium adesto, qui vel odoramenta aegro, vel alia necessaria porrigat operatori. *Operator ipse* vero in alia sella è directo confidet ea altitudine, quâ commode oculum aegri contingere possit; hujus *oculum sanum* compressis fasciaque *obvelat vincitque*, ne videat aeger ac exhorrescat instrumenta operatoris: *Apparatum suum chirurgicum reponit ad dextram* in vicinia, atque sic operationem animo intrepido manuque stabili aggreditur.

Ipsa operatio sic perficitur: Operator alterius manus digitis, pollice ac indice palpebras oculi affecti diducit, atque superiorem quidem super medium fere bulbi defigit ac immobilem praestat, inferiorem vero retrahit deorsum. Vel superiorem ita teneri curat per adstantem mediantibus vel digitis, vel hamulo Woolhusii suspensorio, ac ipse dein inferiorem valide deorsum trahit. Punctale suum, aut lanceolam, aut aliam acum rectà infigit, zz) nec remisso nimis, nec valido nimium impetu

D 2

impetu

ww) Laur. Heisteri Chir. latin. An. 1740. Edit. Tab. XVI. fig. 1.

x) Secus ac in cataracta. In operatione enim hypopyi lux plena incidens efficere debet, nisi motus pupillae jam sit abolitus, ut pupilla angustetur & transitum crystallino non minus ac puri pracludat.

y) Ut ne inter operandum turbas det intempestivis & refractariis motibus.

z) Directio infigendae acus recta debet esse, ad evitandam vulnusculi corneae obliquitatem, quae & impedit puris liberiores effluxum, & cicatricem vel maculam, eo loci post consolidationem remansuram, reddit majorem, deformiorem. Ob hanc ipsam rationem & ne haec albicans macula tendat versus centrum corneae, radiosque visorios intercipiat, vulnusculum infligitur transversum potius, quam perpendiculare.

impetu in mediam corneam, unius plenioris lineæ altitudine supra circum corneæ exteriorem, loco ejus inferiore, & vulnusculum sic infligit transversum, lineæ unius longitudine paulo majus. Ipse statim sentit operator quando cornea plene est perforata atque tunc lanceolam suam remissiùs impellit, ne imprudens impingat in iridem.

Si punctale Woolhusianum ad perforationem, oportet ejus cuspidem dirigere versus concavitatem corneæ, & quamprimum satis penetraverit in cavum oculi, modice labium inferius vulnusculi deprimere, ac dilatare vulnus, imo & cuspidem instrumenti caute agitare & sic pus attenuare, tum vero ipsum retrahere instrumentum inclinato deorsum ejus manubrio aaa) & capite ægri nonnihil antorsum inflexo. Pus dehinc presso pede lanceolam insequitur ordinariò cum aliqua humoris aquei portione.

Si vero acu ad cataractam, superius laudata, pertusa fuerit cornea, vulnusculum nimis angustum non transmittit excernendum pus; ideoque forficulæ altero extremo in vulnusculum sufficienter immisso perficitur transversalis dilatatio, lineæ, vel unius & dimidiæ, longitudine. Si neque sic debitus puris obtineatur effluxus, specillum sulcatum, supra descriptum, ingeri debet in vulnus & tenacior materia quasi per auriscalpium extrahi, aut facta per syringam modica blandâque injectione tepida dilui atque elui. Bidlous aliique jubent leniore motu, frictione & moderata corneæ supra vulnus pressione pus elicere. Qui vero suctorium quoque canalem tentare voluerit, ad glutinosam materiam suctione evocandam, per me faciat, simul tamen caveat, ne suctione nimia & ipsum humorem aqueum ex utraque oculi camera evocet & extrahat! Quamvis enim pus, tanquam gravior liquor, fundum magis petens vulnusculo in inferiore corneæ parte inflictò vicinior sit & primo effluat, continuata tamen & violenta suctione & humor aqueus prolicitur, quod licet sponte etiam, citra suctionem & pressionem immodicam passim contingere solitum tanti momenti haud reputem, ut ideo l. operatio in totum exulare, l. plenaria ac simultanea puris evacuatio suspecta reddi debeat; Tamen humoris aquei evacuationem, quantum fieri potest, evitare ac moderari suadeo.

Si lens crystallina in operatione, l. post eam se ingerat in ipsam pupillam, tempestive repelli debet parte convexa specilli, in vulnus & primam oculi cameram immittendi. Cum vero lens crystallina suo ligamento ciliari & membrana propria jam penitus fuerit soluta & in pri-

mam

aaa) Scil. ad ulteriorem vulneris dilatationem, & ne cuspis instrumenti impingat in extractione in iridem.

nam oculi regionem emigraverit, ejusdem l. integræ, l. in frustilla discissæ extractionem tentare decet. Neque locus, neque animus est in præsentiarum hanc extractionis methodum pro dignitate prosequendi. Evolvat interea, qui plura desiderat, Yvesii tractatum de morb. oculor. P. II. C. 21. p. 302. seqq.

Accidit aliquando, ut, propter diuturniorem moram l. acrimoniæ puris, cornea sponte perforetur, quod licet plerumque fiat loco multo inferiore, quam qui ad operationem eligitur, & orificio non satis patulo, dilatandum hoc est versus corneam sursum, mediante l. lanceola, l. forfice, donec pus tenacius trajicere queat; & quamvis spontaneæ hujus crepaturæ locus suscipiendæ dilatationi minime sit aptus, quoniam operator vix ac ne vix quidem evitare tunc potest separationem & divulsionem iridis à circulo corneæ, & hinc consequentem hippum, id quod & sibi evenisse non diffitetur Woolhusius; Tamen dilemma, (quæ locutio est Woolhusiana) est odiosum: Aut dilatare spontaneum vulnus, & sic hippum efficere: Aut afflicte & jamjam perforatæ corneæ novam, artificiali pertusione nova, addere afflictionem, ac inflammationem adaugere, neque tamen impedire posse, quo minus materia purulenta foramine spontaneo, tanquam decliviore loco, æque imo plus effluat, sub nova puris collectione. Tandem si pure evacuatoprehendatur iris corneæ nimis propinqua, vel & alicubi jam affixa, tentare oportet ejus separationem & repulsionem mediante specillo conveniente; de qua vero operatione alibi plus dicendum servo.

Denique operatione hypopyi sic rite peracta quid restet agendum, afferam: Æger non multum diuque fatigandus est variis, ut fieri solet, oculo oblatis visuque dijudicandis objectis. Sanus oculus, ante operationem fascia obvolutus, vel eadem obtectus relinquitur, vel unà cum affecto oculo recens obligatur fasciatione, quæ oculus vocatur duplex. Affectus oculus abluatur, si opus sit, aquæ vini que portione anatica tepida, ipsi autem bulbo nihil quicquam instillatur bbb) sed manipulus duntaxat gossypii, spuma illa albuminosa (vid. apparatus. pharmac.) imprægnati palpebris occlusis admovetur extus frigide, quemadmodum post operationem cataractæ solet; aut è consilio Woolhusii splenium mucilagini

D 3

lagini

bbb) Rejicit Woolhusius non sine fundamento varia statim ab operatione oculo vulnerique instillari solita collyria sive resolventia, sive adstringentia, quoniam illa labiis vulnuscule valde ut plurimum hiantibus & ipsi cavo oculi se insinuant, & molestum potius stimulum, quam resolutionem præstant; hæc, quoniam præcocem vulnuscule stricturam efficiunt, cum tamen patulum aliquamdiu exigat novæ collectionis purulentæ l. reditus, l. certe metus.

lagini sem. psyll. l. cydon. l. fœnugræc. extractæ per aquam verben. fœnic. ros. plantag. intinctum, additis aliquot camphoræ granis, tepidum oculo affecto imponi & in singulas 3 vel 4 horas repeti potest.

Dehinc compressa è complicatis linteï stratis, latioribus, figuræ quadratæ, gossypio superimposita debitis fasciæ circumductionibus modice apprimitur & obfirmatur, sic ut vel una eademque fascia, l. alia separatim, bini obvelentur oculi. ccc) Æger in lectum ducitur & capite elevato supinus collocatur, ad quietem, silentium, victum tenuem, abstemium adstringitur, & propinatis medicamentis temperantibus, antispasmodicis, emulsivis, leniter hypnoticis, vel & aliis, pro symptomatum varietate, non solum præsentium, sed & metuendorum prudenter instruitur.

Si conjuncta forsitan tussis, aut superveniens post operationem sternutatio, aut vomitus exacerbent dolores oculi inflammatorios & pungitivos metumque incutiant varium, exprimendi vulnere humoris aquei, elidendæ lentis crystallinæ in pupillam, vel ultra, ac protrudendæ iridis versus corneam, his quoque affectibus debite occurrendum est è genuinis medicinæ fontibus. ddd)

Nisi puris, quod prima vice totum evacuari nequivit, reliquiæ, aut metus novæ collectionis, vel aliud symptoma, doloris e. g. qui tamen ab operatione plurimum remittere, si non in totum cessare solet, urgeant, aut albuminosum epithema, brevi desiccatum, compressione gravet, totus apparatus per 6 vel 12 horas relinquitur intactus; si minus, singulo trihorio vel quadrihorio renovatur, & oculi vulnerisque conditio inspectione exploratur, atque tum, si opus sit, materia purulenta denuo elicitur aut exprimitur, methodo superius laudata.

Mucilago sem. cydon. vel psyllii, aqua rosar. vel plantag. extracta bulbo & vulnusclo potest mediante molli penicillo l. plumula illini bis in die, si calor, fervor, inflammatio post operationem infestent cui & ipsi mucilagini parum Antim. diaph. vel Tutia præpar. quin & tantil

ccc) Hoc enim est inter generalia ophthalmiatriæ præcepta, ut à sano etiam oculo lumen arceatur, quum illud æger oculus ferre non potest.

ddd) Scil. operator ocularius, si vel maxime medicinæ studium non excoluerit ultra novaculam & acum chirurgicam sapere debet, vel certe medicum ophthalmiatriæ satagentem, adsciscere in consilium, prout in nostro Ducatu id leges exigunt in genere de omnibus operationibus chirurgicis nobilioribus & difficilioribus.

tantillum camphoræ, cum hisce pulveribus tritæ, poterunt immisceri. eee)
 Incidit hac occasione *quarta*, quam in limine therapie commendavi, *indica-*
io, dolorum mitigatoria, quæ scil. acutos & rebelles, operationem tam præ-
 gressos quam peractam comitantes adhuc & insequentes, respicit do-
 ores. Antecedentium dolorum promptissimum ordinario solet esse ne-
 menthes ipsa operatio dextre peracta, prout observationes practicæ te-
 tantur. Ast si operationem non admittat æger, vel sufficiens opera-
 tioni instituendæ quantitas puris nondum sit collecta, sed hypopyum
 existat in fieri, vel admissa etiam operatio neque tollat, neque mitiget
 atis dolores, cataplasma è medulla pomorum vel putridorum, vel sub
 cineribus affatorum, cum pulv. croci austr. scrup. uno, camphoræ, gr.
 II. Laudan. opiat. gr. V. mixtâ, palpebris calide applicetur, & inter-
 ne papaveracea, temperantia propinentur: aut pro nocturnis dosibus
 pilulæ præbeantur ex Extr. pap. err. - pœon. - castor. cinnab. antim. rectific.
 M.P. de cynogl. cum liquore CC. succin. in pilulas formatis.

Ipsis etiam vesicatoriis hoc intuitu denuo locus est & blepharo-
 cyfi, post operationem aliquoties repetendæ, si dolores proficiscantur
 continuata congestione, stagnatione & stasi, in suppurationem ten-
 dentibus. Hanc tamen ophthalmoxysin uti non absolutè necessariam
 apprehendi ante operationem hypopyi, ita nec post eam. Si dolores
 clavo vel hemicrania, lateris affecti oculi, topicis mitigare sit ani-
 mus, frontalia, unguenta, emplastra, temperantia & paregorica pote-
 runt applicari ad frontem, tempus, verticem.

Quando primis diebus obtenta fuit refrigerantibus caloris tem-
 peratio & ulteriorum congestionum repercussio, poterunt sacculi l. epi-
 themata tonico-resolventia, è vino & aq. calc. viv. cocta & expressa
 oculo frequenter imponi calida, ad reliquas stases dissipandas tonumque
 oculi roborandum.

Cum materiæ purulentæ nihil quidquam amplius comparet, æger
 nunc capite decliviore & nonnihil reclinato cubare debet, ut vitreum
 corpus atque lens crystallina in naturalem situm se retrahant nec non
 utraque oculi regio in consuetam restituantur capacitatem. Allaboran-
 tum quoque simul est, ut labia vulneris arctius appropinquentur, &
 æquali lævique conjunctione coalescant; Id quod obtinetur, si partim
 spe-

eee) Omnia pulverulenta oculis indita, sive ficca, sive liquori aut unguento com-
 mixta, subtilissime in pulverem, quem vocant, impalpabilem trita sunt,
 ad evitandam frictionem & irritationem bulbo oculi molestissimam & peri-
 culosam. Vidit Præses haud semel gravissima incommoda ex ungt. de Tut.
 minus solícite parato & sabuloso, in usum tracto.

specilli averſa ſive convexa parte labia vulnuſculi molliter apprimantur & æquentur quotidie ſemel vel bis : partim inſtillatis mane & vesperepidis aliquot guttulis ungt. de tut. vel olei ovor. cum ſucco expreſſo rad. ſymph. & tantillo boli armen. in ſubtiliſſimum pulverem redacta commixtis.

Inducta ſic exigua cicatrix levem tenuemque imprimat corneæ maculam, quæ inſtar tenuiſſimæ albicantis lineæ ſe habet vix perceptibilis, & paucorum modice abſtergentium remediorum uſu, imo & ſponte naturæ in junioribus, magis magisque ſolet attenuari atque diſſipari. Quodſi etiam paulo latius ſe diffundat hæc macula, viſum tamen ægri nullatenus impedit nec offendit, utpote infra centrum corneæ a pupillæ ambitum poſita, ſed formæ ſaltem oculi ac corneæ plenariæ per luciditati aliquantillum detrahit.

Post ſuperatum omne morbi ac operationis diſcrimen abſtinere non modo decet ægrum aliquandiu à lectione, ſcriptione, aère frigido ventoso, alimentis nimium calefacientibus &c. quæ tenerum & debilem à morbo lædere queant oculum; ſed repetitis etiam blandis laxantibus corpus expurgare atque ſic affluxum ab oculis arcere, imo & tonicis, aromaticis, ſpirituosis oculum roborare, atque, junctis etiam internis reſolventibus & tonicis, viſum acuere. Commendaverim multiplici hoc fine repetendas doſes Pil. de ſuccin. Crat. cum mercurio duci & extract. rutæ ac valerianæ : maſticationem frequentem ſeminis foeniculi, cardamomi, ſaccharo conditorum : Trageam è Rad. valer. ſyl. drachmis III. Millep. præpar. ſuccin. præpar. ana drachm. II. ſpecieph. M. Pulv. anal. fr. M. c. ana drachm. una, Cort. caſcaril. ſcrup. II. Trag. arom. G. uncia ſemis, Elæos. aurant. per affriçt. unc. un. Ol. deſtil. cinnam. guttis IV. M. F. Pulv. D. mane & vesperti quantum tri- cuspidēs cultri capiunt ex aqua cer. n. tiliæ, naphæ. Palpebræ laventur mane ac vesperti. Rec. aquæ carbunc. lavend. ſclopetar. ana uncia unam, naphæ drachm. duas, ſpirit. ſal. ammon. anis. drachm. unam, ſpirit. formic. drachm. unam ſemis. M.

Ita ergo omnibus ſatiſfactum puto indicationibus. Superest ſumma cincta aliquot caſuum practitorum, è praxi & ephemeridibus Præſidio deſumptorum, enarratio.

I. CASUS.

An. 1721. d. 10. Septembr. Lutetiæ Paris. vir ſexagenarius faculo fœni læſit oculum ſiniſtrum ante novendium, unde dolor & bor. Altero tamen die iter 14. leucarum equo ſuſcepit, ubi vento nigrum expoſitus oculo vehementius dolere cœpit. Ab initio ſatis bene vic-

m vero ab aliquot diebus visum penitus eo amisit oculo, acerbisque oculi doloribus ternis est excruciatuſ, qui tamen nunc evanuerunt, & in præſentiarum excoriatio ulcerofa media corneæ convexitate non tantum, ſed & ſub cornea, inter hanc & iridem, materia purulenta, flava, figuram lunæ crescentis referens, duas lineas ab ora pupillæ (quæ naturaliter ſe habet) diſtans, ſub oculi frictione immobilis apparet, cum inflammatione adnata. Haſtenus nihil niſi collyria adhibuit evaporata.

Imperavi clyſma ſtatim injiciendum, à meridie venæſectionem brachii ſiniſtri, cremam fomentationem vino, quod vocant, aromatico & aq. calc. vivæ. Materia purulenta ſtatim à prima fomentatione inclinavit ad albedinem. Palpebrarum affecti oculi ſuperficiem internam ſtrenue ſcarificavi ophthalmoxſtro Woolhuſiano vegetabili, diætam præcepi tenuem, abſtemiam. Die 11. Septembr. bene habet, nullibi dolet, digitos eos oculo affecto obverſos jamjam viſu percipit. Quantitas materiæ purulentæ videtur aliquanto imminuta. Continuet reſolventes calidas ablutiones illas ſive fomentationes. Noctu imponatur cataplaſma è medulla pomi aſſati, camphoræ & croci ana. V. Die 12. bene dormit & appetit: Viſus magis magisque redit: Materia purulenta videtur diminui, iris autem remotior à cornea, quam ſolet, eſſe. Cataplaſmatis imponendi oblituſ eſt, ſcarificavi denuo palpebras. Fomentet oculum diligentiffime tota die. Caput valde ſupinaum reclinavi, fomentans oculum unà, ut materiam purulentam loco moverem, ne omnis uno eodemque loco ſemper hærens iridem à cornea diſtallat, atque ſic hippum excitet.

Optime ſucceſſit inſtitutum. Materia purulenta ſeſe in circulum expandit ſuper diſ ſuperficiem, corneæ contiguam proximamve. Nulluſ dolor. Die 13. perparum materiæ purulentæ albidæ reſtat in fundo prope circulum corneæ internuſ & inferiorem, rubedo adnatæ eadem, non dolorifica. Cataplaſma ante præſcriptuſ imponatur. Totuſ continuat. Die 14. nihil ampliuſ ſuper eſt de materia purulenta. Objecta mediocriſ magnitudinuſ optime dignoſcit. Jam igitur ad ulcuſ & nubeculam corneæ reſpiciendum. Inſtilletur in hunc finem quotidie ungt. ophthalm. Woolhuſ. tepiduſ, & ſi hoc poſt fomentet oculum vino aromatico & aq. calc. viv. ana mixtiſ, calidiſ. Victuſ lenior conceditur, vinuſ adhuc exulet. Applicetur clyſma.

Continuata hac methodo & adhibita inſuper tertia ſcarificatione uſque ad 20. Septembr. inflammatio adnatæ diſparuit, ulcuſculuſ corneæ deterſuſ, nubecula multo dilutior, camera oculi anterior pure penituſ liberata, naturali tamen paulo amplior, ſicut iris parum retroceſſiſſe videatur: Pupilla naturalis: Viſuſ diſtinctuſ. fff)

II. CASUS.

Stuttgardia d. 5. Jun. 1723 ancilla cœlebs, æt. 21 ann. plethorica, rite mēſtrua, olim in tenera ætate poſt variolas ſuperatas in gravem incidit ophthalmiam, ac rebel-

f) Conſectaria pathologico-therapeutica ex hac obſervatione practica reliquiſque, quæ ſubſequentur, operoſiuſ deducere ſuperſedeo, cum ſponte fluant, & paſſim in hac diſſertatione jam ſint inſerta. Cœterum hitoriaſ recenſeo, prout jam olim in ephemeridibuſ practiciſ ab Præſide ſunt notatæ & conſcriptæ,

rebellem corneæ maculam in dextro oculo; unde tamen feliciter eluctata nullo hæcenus laboravit oculorum morbo vel incommodo. Plurimis abhinc annis narium hæmorrhagiis obnoxia frequentissimis. Nudius tertius cœpit oculus dexter inflammari, dolere visus sensim obscurari magis. Adhibuit primum topica adstringentia, dein, suâsû chirurgi, collyria resolventia, incassum.

Cum me accederet, observavi pus flavescens sub cornea effusum in prima oculi regione, cum ulcusculo corneæ cavo externo. Objecta grossiora vix adhuc percipit. Mercurium fluxum, quem actu experitur, promoveat jusculis crocatis. A meridie, scilicet sibi herio postquam ipsam primo videram, puris quantitas valde aucta oram pupillæ jam attingit; sed facta palpebrarum scarificatione Woolhusiana notabiliter defecit & dimidia fere parte imminuta fuit puris quantitas. Sacculi resolventes calidi sæpius impositi, nocte cataplasma ophthalmicum. (scilicet è pomo & camphora) Altero statim die perparum fluctuabat puris adhuc corneam inter & iridem: Visus distinctior. Perrexi sacculis resolventibus, dicto cataplasmate, semel adhuc scarificatione ocularia, internis absorbentibus, temperantibus: unguento de tutia c. ol. ovar. ad ulcusculum corneæ detegendum, consolidandum: ultimo lenibus purgantibus. Unde brevi oculus rediit ad naturalem statum & functionem felicissime, relicta aliquandiu tenui nebula in loco corneæ antea exulcerato.

III. CASUS.

An. 1725. d. 8. Nov. Quæstuum provincialium curator quidam, æt. 37 annorum vulnusculum accepit ante 14 dies sclopetarium, è minimo globulo plumbeo, qualibus rusticulæ petuntur, per superiorem palpebram trajecto in circulum corneæ superiore: conspicuo ibidem adhuc vestigio livido. Sanguis hinc oculo stillavit non saltem, sed retro corneam quoque extravasatus, lunæ crescentis figuram æmulans, sincerus, hæsit quot dies, donec flavus atque purulentus factus pupillæ foramen attingeret, tumque sensim atque sensim evanesceret. Pupilla statim à læsione, & adhuc, justo amplior & contracta est versus globuli trajecti vestigium, sicque mydriasin & parastrophen simul patitur. Ab initio quævis objecta satis adhuc visu distinxit, jam autem ab octiduo talpa cæcior est hoc oculo, ut candelam lucentem proxime admotam non sentiat, omnis tamen doloris expers. Iris à griseo colore naturali defecit in fuscum, vasculis sanguineis turgescentibus. Sani etiam oculi pupilla dilatata non nihil & segnior est ad motum. Hæcenus epithemata resolventia in vino cocta, venæsectio brachii &c. abs medico & chirurgo locum adhibita, victus autem justo plenior & luminis liberior usus male concedebantur.

Integrum complicati hujus morbi ocularii, cujus curationem die 14. à vulnere demum suscepi, cursum enarrare supersedeo. Sufficit huc, quod primo hypopyum abs operatione, medicamentis nempe saltem resolventibus, plene fuerit dissipatum; dein in naturalis color griseus successive fuerit restitutus, imo & tandem visus, ut objecta mediocris magnitudinis iterum discernere valuerit, post annum vero denuo obnubilari & lenticula crystallina opacari cœperit. Maximo usui fuere epithemata resolventia & ophthalmicæ xysis, quarto repetita.

IV. CASUS.

Fœmina quædam, sexagenaria major, Tubingensis, ante decennium fere ophthalmia laborans aliquandiu, materiam purulentam flavescens sub cornea effusam exhibit mihi cum primum ad eam accederem, visu jam notabiliter turbato. Operationem popyi abs me inculcatam recusavit. Igitur sacculis resolventibus, in vino coctis, colasmate, toties jam laudato, oculario medicamentisque internis temperantibus, resolventibus &c. &c. pugnandum modo fuit. Materia purulenta hinc magis magisque sensibiliter fuit resoluta, ophthalmia plene discussa & oculo naturalis forma restituta; de visu actum erat, imo post aliquot annos lens crystallina albidum cataractæ columnam induit. In hoc oculi statu perstitit optima mulier ad beatam usque analysin.

V. CASUS.

Tubingæ 1738. d. 2. April. Joh. Mart. Schnaidt, opilio oppidanus æt. 25 ann. robustus, sanguineus, pancreaticæ semper valens, ante quatuor septimanas in ovili fœnum ordum ovibus suis projiciens & sese pronum inflectens culmum istius fœni impexit in bulbo oculi sinistri. Quam injuriam, levem habitam, floccipendens nactus est octiduo hinc albidam in medio corneæ convexæ pustulam, quæ medicamentis abs chirurgo oppeditatis insensibiliter quidem resoluta, dolores vero adacti sunt & ophthalmia patenter ac puris sub corneæ colluvies quotidie majora & molestiora sumpserunt incrementa. Adhibuit dehinc alius chirurgus sacculos resolventes, in vino decoctos, & collyrium instillavit oculo, at bini oleum & operam perdidere; Nam hemicrania sinistri lateris invaluit indies, visusque obnubilatus est magis magisque.

Accersitus ego deprehendi corneæ mediani superficiem convexam excoriatam, resam, leviter exulceratam, omnimodam albugineæ tunicæ rubedinem inflammatoriam, pus sub cornea albo-flavescens, à fundo regionis oculi anterioris ad pupillam usque ascendens, quod jam à decendio ibi hæere contendit chirurgus. Luminis vero & nebrarum non modo sed & grossiorum objectorum aliqua supererat, confusa licet, perceptio: Pupillæ diameter naturalis, ad luminis tamen adpulsum non æque, ac par est, mobilis.

Venæsectione pedis, medicamentis internis temperantibus, antispasmodicis ad eandem operationem chirurgicam properavi, ideoque omnem supellectilem chirurgicam, huc pertinentem, adaptavi, & præcepta, quæ supra tradidi, sollicitè observavi. Operationem vero in præsentia multorum philiatorum, ipsius etiam nobil. Dn. Candidi Respondentis, primo aggressus sum acu illa Woolhusiana, quam punctale suum vocat; sed obstetit corneæ & crassities & flaccida quasi mollities, quo minus acum, contra nimiam certe vim, infigere, nedum transfigere potuerim. Ideo consilium cepi in arena, & dimisso hoc punctali, acum, qua Woolhusius ad deponendam cataractam utitur, debito corneæ loco facile transfixi, hacque iterum extractâ, vulnusculum dilatavi mediante forficula; unde tota puris copia subito prorupit & per genam deflavit, cum aliquali humoris aquei parte, totaque regio oculi anterior serenata est; cornea ne minimum subsedit, sed in priore perstitit convexitate.

Imposui statim defensivum illud epithema albuminosum, illudque ipsum continuavi per triduum, mane & vesperi renovatum: Retro auriculam sinistram impostum vesicatorium jussi, ac vesperi clysmata injici. Nullum succrevit novum pus: Labia vulneris consolidationi proxima: Dolor omnis statim prima nocte evanuit.

Superato feliciter primo hoc triduo applicari corneæ jussi, bis quotidie, unguento de Tut. cum exigua portione olei ovor. sacculos vero resolventes & tonicos, in vino decoctos, interdium crebrius, noctu cataplasma pomatum illud. Unde & desiderata corneæ lævities & pelluciditas restituta, vulnus optime ac tersissime consolidatum, visusque brevi tempore in integrum restitutus fuit, ita ut in hunc usque diem vix ac ne vix quidem appareat vestigium pristini nec mali, nec operationis.

TANTUM!

PRÆSIDIS EPIPHONEMA.

Praefationem omisi, ne Dissertatio, satis ampla, in nimiam excresceret molem, quamvis, quod alibi quidem jam monueram, in illa repetere animus fuerat, me in posterum pro ejusmodi disputationibus publicis themata electurum esse potissimum ophthalmiatica, ut coeptam utilissimam atque difficillimam hujus pensam successive pertexam, & integrum opus quod concatenati tot alii labores jugiter interrumpunt, vel tandem solvam, si DEUS vitam viresque concefferit. Gratum vero non ob hoc saltem monita adnectenda mihi fuit hoc vacuum, quod ad calcem dissertationis se obtulit, sed ideo etiam maxime, quod hinc locus simul, cet nimis angustus, pateat, solida TUA studia, *Nobil. & Clarissime Domine Respondens*, TUOS pariter egregios profectus, ac probatissimos publice laudandi, TEque exteris, quos mox salutabis, decenter commendandi. Cum vero ab ineunte non modo adolescentia, sed maxime etiam integro fere lustro, quo medicinæ operam dedisti, sic apud nos gefferis, ut non modo de TE porro bene sperare, sed & confidere liceat. Itaque nec effusis TUI encomiis, quorum apud alios non semper tuta fiducia est, nec proluxa commendatione, qualis, nisi se ipsum commendet subjectum, inanis esse solet, TE atque lectorem morari volo, sed in fine desinere vota pro felici & itineris & reliqui TUI instituti successu, cum DEI honorem promovere, rei literariæ & ægrotis adjumento esse, atque quum stirpis Gmelinianæ decus exornare, Ipseque omni prosperitate genere beatus vivere possis diu atque valere. Itaque vale, & me potius bene ama. Dab. Tubing. mens. Mart. Anno 1742.

